

Cserhát Vidéki HÍRMONDÓ

Ami gyógyszerészünk

Dr. Hanula Magdolna

Amif a herpeszről tudni kell...

Ki nem találkozott még a herpesz vírusával? Az emberek nagy százaléka hordozza magában ezt a kórokozót, sokan úgy, hogy szemmel láthatóan nem is találkoznak vele. A herpesz vírusának sok fajtája létezik, okozhat kiütést ajakon, nyálkahártyán, nemi szerveken, vagy a bőrön. Maga a vírus gyakorlatilag mindenhol megtalálható: közösen használt eszközökön, kilincseken, járműveken, a kapaszkodókon és sok más helyen is.

Mikor alakul ki a tünet? A vírus akkor aktiválódik, ha a szervezet immunrendszere legyengül. Ez lehet lázas állapot, stressz, fizikai megterhelés, gyomorrontás, fogászati kezelés vagy éppen antibiotikumok szedése .

Milyen típusú kiütést idéz elő? A herpesz leggyakrabban az ajakon okoz tünetet: kezdetben égő, viszkető érzés, majd fájdalmas hólyagok megjelenése következik. A gyógyulási szakaszban a hólyagok beszáradnak, varrasodnak, végül hegek nélkül gyógyul a kiütés.

Gyógyítása: Már a kezdeti viszkető szakaszban kezelhetjük gyógyszeres krémmel, népi gyógyszerrel a mézzel vagy szeszes ökörfarkkóró szírmának nedvével való kengetéssel. **Fertőtlenítő** folyadékokkal való kezelés lerövidíti a gyógyulási szakaszt. A herpesznek egy másik típusa okozza a bárányhimlőt, ami leggyakrabban a kisgyermek betegsége. Ez lehet könnyebb lefolyású, megszámálható pöttyökkel, de súlyos, összefüggő, fájdalmas hólyagokkal is jelentkezhet.

Látszólagos tél (Debercsény-újtelep, 2018. január)

K O N Y H A S A R O K 45

Németh Erzsi

Ákárhogy is nézzük, palócok vagyunk, ezért mindig szívesen készíték és osztok meg hagyományos palóc recepteket. Tehát vegyük most elő a leghíresebbet, a palócgulyást. Az igazi ürhúsból készült, de nagyon finomat lehet főzni marhából, sertésből vagy akár vad- húsból is. Ami a fűszerezést illeti, én a magamét – a hagyományos fűszerek mellett – még tárkonyval ízesítem. (Ezért kapta az Erzsi-féle melléknevet.)

HOZZÁVALÓK (4 személyre)

PALÓCGULYÁS

1 kg (választott) hús
 15 dkg füstölt szalonna
 5 dkg disznósír
 0,5 kg zöldbab
 0,5 kg burgonya
 1 nagy pohár tejföl,
 3-4 evőkanál liszt
 2 nagy fej hagyma
 3-4 gerezd fokhagyma
 2 szál petrezselyem
 2 szál szárgarépa

Fűszerek: pirospaprika, só, bors, örölt kömény, babérlevél, ételecet (ízlés szerint)

Fotók: internet archív

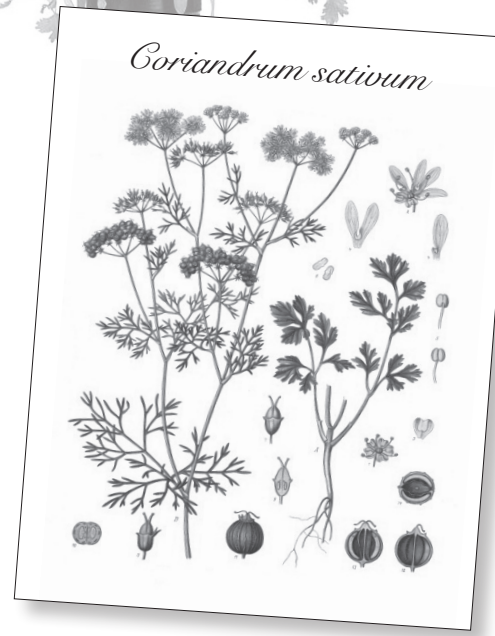
A TERMÉSZET EREJÉVEL Nem bánjuk meg...

Ha koriandert ültetünk

Markovics Vera

A koriander a zellerfélék családjába tartozik, leginkább a petrezselyemhez hasonlít. Fűszer- és gyógynövényként is már több ezer éve használják. Annak ellenére, hogy a Földközi-tenger vidékéről származik, a mi éghajlati viszonyaink között is megterem. Aki nem ismeri, annak érdemes kipróbálni, mert a vele fűszerezett ételekkel a család számára nemcsak változatosabb, de egészségesebb fogásokat is készíthetünk.

Vetésének optimális ideje, mikor a talaj felső hőmérséklete eléri a 7-8°C-os értéket, a vetés mélysége pedig 4-5 cm legyen. A növény kikelése, növekedése kezdetben lassú. Meleg időben öntözést igényel, a kifejezetten tűző napot nem szereti. Nálunk általában június elején virágzik. A koriander legfontosabb hatóanyaga a növény föld feletti részében felhalmozódó illóolaj. A zöld hajtás és a magok illóolaj tartalma nemcsak mennyiségben, de minőségben is más. Míg a friss hajtások illata sokak szerint kellemetlen, addig a magok ízet és illatát általában mindenki kedveli. A különleges aromájú zöld levelecskékkel ízesített indiai, arab és mexikói típusú ételek az ilyencek kedvencei.

A friss hajtások fogyasztása egyébként elősegítheti a nehézfémek kiürülését a szervezetből. Az érett termés a finom illóolaj összetevők mellett zsíros olajat, fehérjét, flavonoidokat, A- és C-vitamint is tartalmaz. Fűszerként savanyúságok, húséleszték, halak, italok, kenyerek ízesítésére használják. A koriandernek baktériumellenes, görcsoldó, szélhajtó és emésztésvajtó hatást tulajdonít a szakirodalom. Így gyomorproblémák, vagy székrekedés esetén segíthet a magjából készült tea. Magjainak étkezés utáni elrágcsálása megállíthatja a csuflást, megszünteti a rossz lehetőséget. Illóolajának párologtatása idegnyugtató hatású, oldja a szorongást, a feszültséget.

Kétdobonyi Szilveszter

December 31-én, vasárnap este a Kétdobonyi Művelődési Házban „batyus bálként” meghirdetett *Retró Szilveszteri Bulit* tartottak. Az igen jól sikerült rendezvényen a zenét Szilágyi Zoltán szolgáltatta,

Hírmondó a hálón

Már hagyomány, hogy év elején beszámolunk a Hírmondó weboldalának előző évi látogatottságáról. A most összeített adatok azt mutatják, hogy a látogatások és letöltések száma továbbra is jelentősen növekszik. Az igazán érdekes számok azonban a letöltésekkel kapcsolatosak, mivel ezek mutatják egyértelműen a tartalmak iránti való érdeklődést. Ezért örömmel láttuk, hogy az összeített lapletöltések 2017. év végére meghaladták a **11 000-et!** Kíváncsiak voltunk arra is, vajon melyek a listavezető lapszámok, illetve melyek azok a címek, témák, amiknek ezek kiugró népszerűségüket köszönhetik.

Az első három: 2011. 11-12. (448), 2015. 11-12. (380) és 2014. 7-8. (332). Hogy mik voltak a számok figyelemfelkeltő címei, arra viszont csak következtetni tudunk. A harmadiknál a *Patkólókövdc*, a *Szilvaszombat*, a *Látványos verseny Rom-*

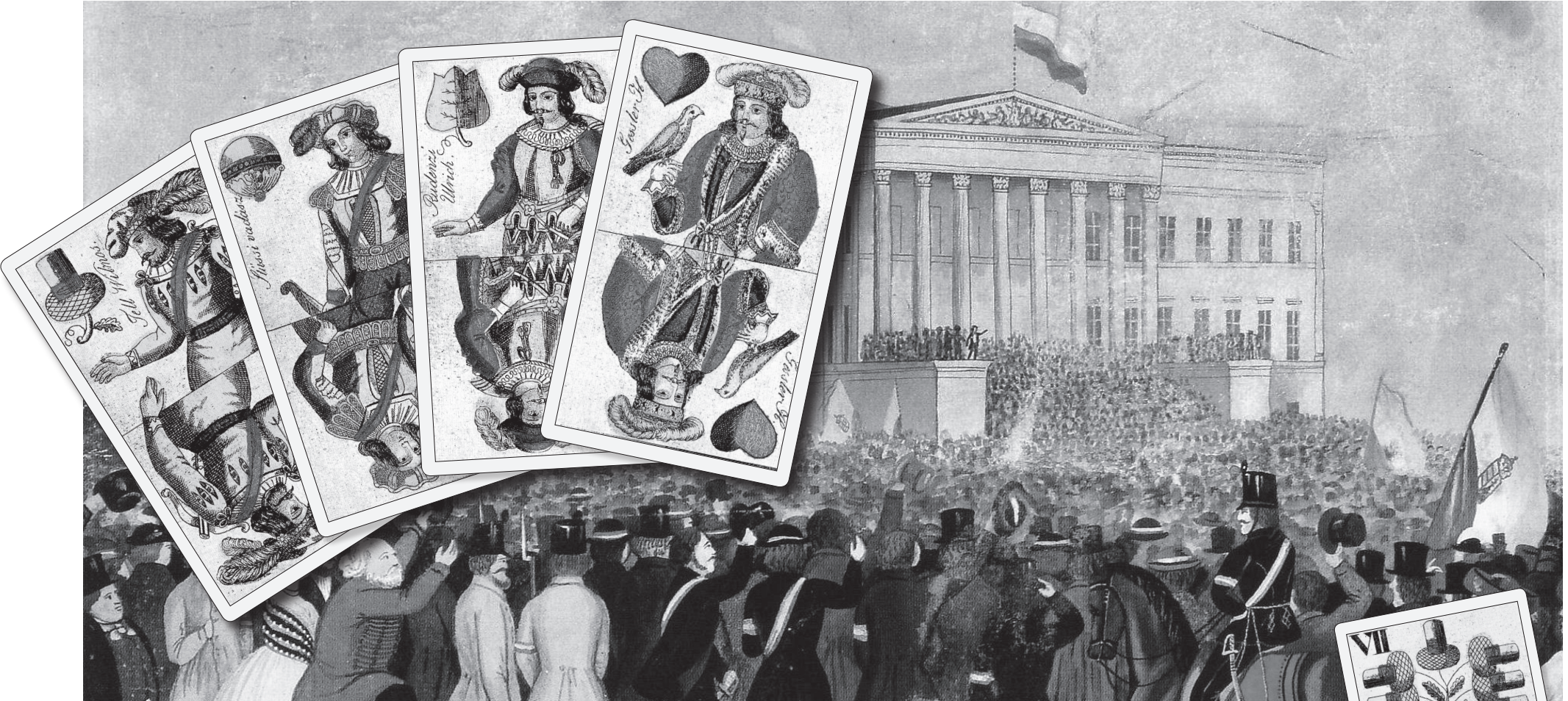
Cserhát Vidéki **HÍRMONDÓ**

Kiadja a Házvilág Kiadói Kft. - 1026 Budapest, Trombitás út 26. Felvétel: Tótyi-Osz István - Felvétel szerkesztő: Lederer Pál Fotó és lapterv: Fodor Attila - Weboldal: Horváth Viktor A szerkesztőség címe: 1026 Budapest, Trombitás útca 26. Telefon: 06 (1) 331-4207, 06 (30) 932-4588, (30) 515-7049 E-mail: kiscsestb@t-online.hu - Megjelenik: kéthavonta Fogyasztói ára: 55 Ft - Az újság éves előfizetési díja: 330 Ft Megrendelhető: **06 (30) 552-1236**-os telefonszámon. Hirdetésekkal kapcsolatos információk: **Rátóti Sarolta**, Telefon: 06 (20) 423-6891 - E-mail: sratoti78@gmail.com

ISSN 2498-6410

Minden eddig megjelent lapszámunk (2011–2017) elérhető: **www.csermondo.hu** Megtalálhatóak vagyunk a **Facebook**-on is!

Következő számunk 2018. április elején jelenik meg!

A felsőkön: Tell Vilmos, Stüssi (valójában csász), Rudenz Ulrich – német lovag és Gessler helytartó (A háttérben: Tömeg a Nemzeti Múzeum előtt – ismeretlen szerző aquarellje, 1848)

Schiller, Rossini és a MAGYAR KÁRTYA

Január 22-ét, Himnuszunk születésének évfordulóját 1988. óta a Magyar Kultúra Napjaként ünnepeljük. A jeles eseményről, illetve Kölcsey szövegének Erkel Ferenc zenejével való találkozásáról az elmúlt évben részletesebben is szoltunk. Ezekben a jelentős társadalmi változásokat: reformokat, forradalmakat érlelő évtizedekben azonban egy olyan igazi kulturtörténelmi „hungarikum” is megszületett, ami elsősorban a 19. századi magyarság szabadságvágyáról tanúskodik, de megjelenésének meglepően sok történelmi, művészeti, sőt gazdaságtörténelmi érdekessége is van.

Az évszázak-allegóriák a négy ászon, illetve a lovas királyok motívuma már korábbi, 16. századi kártyatípusokon is előfordultak.

„Drámai” előzmények
 A magyar kártya története 1804-ben, tehát a Himnusz születése előtt 9 évvel, egy német színpadon kezdődött. Ekkor mutatták be ugyanis Schiller *Tell Vilmos* című drámáját *Weimaranban*. Ő a mű témáját tulajdonképpen Goethe-től kapta, aki svájci útjáról hazatérve akarta feldolgozni az ott megismert *Tell monddt*. Terveiről azonban lemondott, és a témához gyűjtött anyagait átadta barátjának Schillernek. A Schiller által megírt cselekmény ugyan költői fantázia terméke, és a szereplők is kitalált személyek, de a mondanak, és abból következően a drámájának is történelmi alapja van. Ugyanis az 1308-as év Újév napján kitört svájci népfelkelés eredményeképpen a szövetségbe lépett kantonok valóban elűzték a Habsburg császár helytartóját. A drámát hamarosan egész Európában megismerték. Magyarországon először 1827-ben adták elő ennek egy változatát Kolozsváron, 1833-ban Nagybányán viszont már az eredeti mű került – magyar fordításban – a közönség elé.

Beszédes kártyalapok
 A Schiller dráma kártyánk történetében az 1830-as években jutott fontos szerephez, amikor egy pesti műhelyben Schneider József kártyafestő új kártyacsomag megjelenítését tervezte. Ekkor Európa-szerte érlelődtek már a forradalmi mozgalmak, és a mester tudta, hogy a cenzúra nem engedélyezné olyan kártya forgalomba hozatalát, melyen a magyar történelem korábbi szabadságharcainak hősei jelennének meg. Hogy a tiltást elkerülje, az akkor már ismert Tell dráma szereplőit, illetve cselekményének jeleneteit metszette a kártyalapokra. Úgy oszokodott, hogy ha egy német szerző művét – ami a messzi Svájcban és a távoli múltban játszódik – veszi alapul, és ennek szereplőit jeleníti meg majd a lapokon, azt nem kifogásolhatja a cenzor. Sikerrrel járt, és így mó-

A cselekmény fordulópontjai a lapokon: Tell búcsúzik családjától • Gessler pőznára tűzött kalapja • Tell nyíla torkon találja a zsarnokot

Fodor Attila

(Forrás: Bulac, Szerencés kártyákról, Theozsa, Wikipedia és más weboldalak)

Mikulás a könyvtárban

Idén a kétbodonnyi Mikulás már a felújított községi könyvtárba hozta a kismgyerekeknek szánt ajándékokat! Kétbodonny Község Önkormányzatának képviselő testülete nevében minden 14 év alatti

kétbodonnyi lurkó meghívást kapott a december 5-én rendezett *Mikulás Délutánra*. A gyerekeket finomságok és igazi ünnepi hangulat várta. A találkozó fénypontja természetesen az volt, amikor a messziről jött vendég minden gyereknek személyesen adta át a neki hozott ajándékokat!

Fotó: Janecska Györgyi

Szépkorúak karácsonya

December 16-án a művelődési házban tartottuk az *Idősek Napját*, ahol ünnepi ebéddel és műsorral vártuk az idén 65. életévüket betöltött szépkorú lakosainkat! Falugondnokunk küsszal ment el azokért, akiknek egyébként nehezséget jelentett volna a rendezvényre ellátogatni. Köszönet a *BBMK* közreműködésének, a segítőknek, *Bohács István* művész úrnak és csapatának, hogy ifjúkori élményeket is felidézve, vidám hangulatban, jókedvűen tölthették ezt a délutánt. Nagy örömünkre szolgált, hogy ilyen sokan eljöttek, reméljük mindenki szép emlékekkel, élményekkel gazdagodva tért haza.

Családi karácsonyváró

December 20-án a Művelődési Házban vendéglátással egybekötött karácsonyváró programot szerveztünk, ahol kétbodonnyi családok gyűltek össze egy hangulatos együttlétre. Köszönjük a részvételt, és a műsort a *kétbodonnyi hagyományörzőknek*, az önkormányzati dolgozók önzetlen munkáját, valamint a *Phloxfire* tűzsonglór csoportnak a szó szerint csillagszórós hangulatot! A finom halászlé *Morva János*, *Zachar Sándor*, *Tomke Gyula*, és *Halász Judit* polgármester érdeme!

Rákóczi emlékműsor

2018. január 21-én a *Rákóczi-csata* 308. évfordulója és a *Magyar Kultúra Napja* alkalmából emlékünnepeket tartottunk. A rendezvény délután a kétbodonnyi Rákóczi lovasszobornál koszorúzással kezdődött, majd a művelődési házban kulturális rendezvényvel folytatódott. A színvonalas műsorért ezúton is köszönetet mondunk a *Romhányi Dallamkórus* vezetőjének és a kórustagoknak, *Molnár Andrásnak*, *Medgyesi Józsefnek*, valamint a *Kétbodonnyi Hagományörző Csoport* vezetőjének és tagjainak!

Janecska Györgyi

Tél a tavon (Kétbodonny, 2018. január)

Karácsonyvárás Ecseten

Decemberben Kisceseten rendhagyó módon és helyen rendeztünk karácsonyváró ünnepséget. A Kossuth út egy rövidke szakasza mesebeli utcává változott. Fénydíszbe öltözött a hid melletti kút, egy hatalmas fenyőfa és a falu Betleheme is. December 22-én délután ezen a már karácsonyi hangulatot árasztó helyszínen gyűltek össze a helybéliek. *Pribelszki Tamás* polgármester köszöntője után itt elevenedett meg a bibliai Szent Család története: szálláskeresése, a pásztorok Betlehembe indulása, és a kis Jézus köszöntése. Az események megidézői *Szabó Gyuláné*

Zsuzsa, Takács Ferencné (Csöpi néni), Vecserkes Ildikó, Zibura Zsolt, Medgyesi József, Fűri Kende, Roza Kriszta és Matikovszki Nikolett voltak. Ezt követően két gyönyörű verset hallhattak a jelenlévők, majd a *Kétbodonnyi Hagományörző Csoport* karácsonyi dalsokkal kedveskedett az összegyűlteknél. Aztán *Petrovics Gábor* betyáros ostorpatogtatás-kápráztatta el a résztvevőket. Ugyanis, a hagyomány szerint, az ostorcsatolás elűzi és távol tartja a gonosz szellemeket, boszorkányokat a házaktól karácsony idején. Mindeközben elkészült a hidegben jóleső forralt bor és forró tea, valamint a hagyományos böjti étel, a mákos és diós guba, melyeknek sikere követni látszott az azt megelőző előadásait!

Fotók: Matikovszki Nikolett

Betlehemeselek

Advent utolsó hetében, mint az a korábbi évektől már hagyomány, ismét útnak indultak a kiscsetesi betlehemeselek: *Medgyesi József, Zibura Zsolt, Roza Kriszta és Fűri Kende*. Játékkal sorra járták a házakat, és mindenütt, kezükben a betlehemmel, adták hírül a jeles nap közeledtét. A ház lakóit ostyával és kis képpel ajándékozták meg. Összességében a meleg hangulatú programok, események családi, közösségi élménnyé tették a készülődést és magát az ünnepet is. Itt is köszönjük mindenkinek, szereplőknek és résztvevőknek, hogy hozzájárultak rendezvényeink sikeréhez.

Kiscsetesi Mikulás

December 6-án, mint a korábbi években is, a Mikulás meglátogatta településünk gyermekeit. Minden házba csomagokkal érkezett és mosolygós gyermekarcok emlékével távozott.

Vers a templomban

December 25-én a vasárnapi szentmisén *Medgyesi József és Zibura Zsolt* Gábor Éva Kicsi Jézus című versével köszöntötték a híveket.

Matikovszki Nikolett

Ízében a magyar gyümölcs piaci előnye...

Berkenyei boggyós sikerek

Ismerjük meg egymást

Rendszerben gondolkodni, tervezni – Schmidt Szilárd

A hagyományos *Nógrádkumok* hivatalos listáján, egyedülként képviseli az élelmiszeripari termelő és feldolgozó ágazatot a *Berkenyei Hűtőház!* Hogy nem akármilyen vállalkozás, az már abból is látszik, hogy a sorompóval védett üzem bejáratánál a portásépületből kilépő biztonsági őr érkezésünkkor széttárja karját: *sajnos dugig a parkoló... Odabenn aztán látjuk is a zsúfoltság okát: épp bővítik az üzemet, szorgos kezek javában építik az új hűtőházat, Berkenye újabb lépést tesz a globális játékosok világa felé.*

Fotók: Eberhardt Biró

Anyáról fiúra

bára állna, a közös térszövből kiválna, és valami új dologba kezdene, mégpedig a térségben honos boggyós gyümölcsök világában. Az asszonyt *Schmidt Józsefnének* hívják, akkoriban könyvelő volt Nógrádban, tudta, miről beszél, és a tettek mezejére lépett: faluszövetkezetet alakítottak a térsz halodó baromfitelepén, az induló tőkét a tagok dobták össze, majd pályázat útján állami támogatást is szereztek, amiből korszerűsítették és bővítették a régi hűtőházat, gyümölcsösöket telepítettek. Schmidtne 15 évig vezette a faluszövetkezetet – úgy, hogy közben a polgármesteri teendőket is ellátta –, s folyamatosan növekedtek. Egy időben az övek volt Magyarország legnagyobb *tanúsított biogazdálkodást* folytató málna ültetvénye. A kezdeti évi 250 tonnás feldolgozó/hűtőkapacitást mára 3000 tonnára sikerült növelniük, ami még ebben az évben az épp folyamatban lévő bővítéssel 6000 tonnára emelkedik. Ez bizony tetemes mennyiség: ennyi gyümölcs több, mint 200 hatalmas kamionban férne el: s ha egymásba kapcsolnák őket, Berkenyétől Nógrádig és vissza érne a kocsisor.

Kezdetben málnára összpontosítottak, mára viszont már kiszélesedett a paletta – a málna mellett feketeaszeder, piros és fekete ribizli, meggy, kajszibarack, szilva, áfonya, bodza, és alma van rajta –, s az ország egész területéről fogadják a gyümölcszállományokat. Mindezt *Schmidt Szilárd* meséli a vállalkozás tágas, világos iródájában: ő a MÁV-nál, majd a MOL-nál szerzett vezetői tapasztalat birtokában a 2000-es évek derekán vette át édesanyjától a továbbra is faluszövetkezetként futó, időközben nagyobbrész családi tulajdonba került és több lábra állt vállalkozás irányítását. Ma, magyarázza, három pillérré támaszkodik a cég: az első a *hűtőipari tevékenység*, ami magában foglalja a friss gyümölcsök gyorsfagyasztását, korszerű technológiájú feldolgozását, raktározását, értékesítését, illetve a bérfagyasztást és a bértárolást. A második a *gyümölcsstermelés, a szántóföldi növénytermesztés* és a mezőgazdasági bér munkák adják. Mintegy 150 hektáron természetnek gyümölcsöt és 120 hektáron szántóföldi növényeket. A hűtőház azonban ma már nagyobb részt a

mintegy 250 termelőt tömörítő társvállalatuk, a Nógrád TESZ Kft. gyümölcsseit fagyasztja és dolgozza fel. A harmadik pillért a vendéglátás alkotja, Berkenye központjában, a *Szent Anna Panzió és Étterem* keretei között. Ezt Szilárd húga vezeti.

Nem vágynak a málnásba

A vállalkozás nagyjából 50 embert foglalkoztat, szezonzban azonban ennek a kétszeresét is, de, tudjuk meg az igazgatótól, a munkaerő biztosítása egyre keményebb dió. A régió nagy foglalkoztatói, például a rétsági ipari park és a Nagyorosziba települt neves német lakókocsi gyár felszívznak mindenkit. Ráadásul a mai fiatalok nem szívesen dolgoznak a földéken. – Mi még örömmel mentünk a gyümölcsösbe, mert tudtuk, megvalósíthatjuk álmainkat az ott megkeresett pénzből. Fárastó volt, de megérte – meséli Schmidt Szilárd. Huszonöt évvel ezelőtt egy szezonzban egy-két autó árát megkereste egy

család a málnával, ma alig találni embert, aki az aktuális 600 forintos órabérért hajlandó reggeltől estig görnyedni a melegben a szúrós bokrok között. Néhány évtizede a málnáért kapott pénz vásárlóértéke összehasonlíthatatlanul nagyobb volt. Akkoriban 250 forintot fizettek egy kiló málnáért, de a benzin literje csak 20 forint volt. Ma 500–550 forintért vásárolják fel a guruló gyümölcsöt, a benzin viszont közelíti a 400-at. Schmidt Szilárd szerint kb. 1800 forintot kellene fizetni a málna kilójáért, hogy úgy lehessen keresni vele, mint negyed százada, ami képtelenség.

Nemzetközi mezőnyben

Betett a hazai boggyóstermesztésnek a lengyel és a szerb konkurencia is. Lengyelország az olcsó ukrán munkaerő, a gépesítés és a célzott állami támogatás révén eszméletlenül elhúzott a magyar termelők mellett, s bár Schmidt Szilárd szerint vitathatatlan, hogy a magyar málna íze összehasonlíthatatlanul jobb, ezt az árban csak részben lehet érvényesíteni. A nagy feldolgozó üzemek több cukor és izfokozók hozzáadásával hazavágják ezt az előnyt. Sújtja az ágazatot a klímaváltozás is, hiszen például a málnának, amikor érik, sok csapadék kell, ám évek óta egyre kevesebb esik. A gondok ellenére beszélgetőpartnerünk egyáltalán nem tűnik gondterheltek. Előre tekint, s arról beszél, hogy átalakulóban van ez a gazdasági ág; vállalkozása mostanában például szerb meggyet telepít, mert arra van komoly kereslet, s a hűtőház kapacitását sem szándékozik befagyasztani, sőt: középtávon évi 5–7 ezer tonnára szándékozik növelni. A váci otthon és a berkenyei üzem között naponta ingázó vállalkozó tervei megvalósításához ideális háttérrel biztosít a harmonikus családi élet: felesége, aki tanítónő és 9 és 13 éves lánya. Belőlük és a rendszeres futásból és kerékpározásból merít energiát.

Léderer Pál

